

دار الفنون

ابن سینا و آثار او

فلسفه ، اجتماعیات ، تاریخ ، جغرافیا ، ادبیات

ایکمی آئندہ بر نشر اولنور

مترجمان

[محمد عزت]

[آورام غالاتی]

[نجیب عاصم]

[ا . جمیل]

دورقہ یم ترجمہ لرینہ و بعض فلسفہ اصطلاح لرینہ دائر

تورک کلمہ سیلہ توران کلمہ سی آراسندہ مناسبت واری

مقایسہ لی صرف و نحو اصولہ دائر

ابن سینا حیاتی و آثاری

استانبول — مطبعہ عامرہ

۱۳۴۰ — ۱۹۲۴

ابن سینا

حياتی و آثارى

بعض کیمسه‌لر ، بزم بیوک عرب فیلسوفلرندن بحث ایتدیگیمیزی ایشیدنیجه ، آنجق بولندقلری عصره ومنسوب اولدقلری عرقه نسیبه بیوک اولان یورجالی سائر محیطلرده بئیشن فیلسوفلر ومشهور عالمرایله مقایسه ایتک ادعاسنده بولنق تاملسزجه ، جرئتکارانه بر حرکت اوله جغنی تخمین ایتیش اوله بیلرلر . فقط آزاده بیاندرکه از آن جمله سرکیسی (سرجیسی) رأس العینی ، حنین بن اسحق ، ثابت بن قره ، الکندی ، وفارابی کی علامه‌لر ، کبرک طبیعتلرینک قدرت وابتکاری ، وکبرک اثرلرینک عدد و قیمتی اعتبارایله محیط وعصردن قطعاً نظر ، فکر بشرک اک زیاده مدیون فیض اولدیغی اعظم میانه ادخال ایدلمکه لایق‌دولر . هله ابن سینادن بحث ایتدیگیمز وقت ، بویله بیوک آدم‌لرک قونه بیله‌جکی درجه وصنف حقنده ، ظن ایدهرمکه ، محافظه ترده امکان قالمه‌جقدیر .

ابن سینانک حیاتی ، ادبیات عربیه‌ده نمائیلری آز بولنان مکمل برمنیعدن اوکره نیورز . بومنیج ، فیلسوفک کندی خط دستیه تسوید ، وتلمیذی (الجوزجانی) طرفندن طویلانوب اکال ایدیلن بر ترجمه جالدر . بوقیمتلی وثیقہ‌بی حسن حالده محافظه ایدندن ده (ابن ابی عصیه) در [۱] . انک اکثر قسمنی عیناً ترجمه ایتکدن دهایی برشی المزدن کلز . لکن اونی حیوق ذهن قاربشقلغنه اوغرامه‌دن او قوموق ایچون اول امرده شرق مسلم تاریخ عمومیسنده ، ابن سینا عصرینه ارجاع نظر ایتک مناسبدیر .

فیلسوفک حیاتی ، حلقا (طایع - Tay) ، (قادر - Kadir) و (قائم - Kaīm) ک سلطنتلری هنکامنه مصادفدر . بو حکمدارلرک اسملری خلیفه منصور ، رشید ومأمونه نسبتله شعشعه وشهرتدن محرومدیر . فی الواقع عباسلر خلافتنک زمان سقوطنه واصل اولمش بولنیورز . بغداد خلفاسنک نفوذی واداره مرکزیه‌سی دوچار ضعف اولیور . مختلف جهتلردن ، رقیب خاندان حکومت تأسیس ایدن سرگذشتجولر یوکسلیور . ده « متقی »

زمان سلطنتده ، مظفر سلاطین ، عالم اسلام خارجنده ، بیزانسیلر و روسلر علیه توجه ایتیش اولان موصلده کی « همدانی » امراسی « نظیرالدوله » ایله « سیفالدوله » ، ترک امیرلری ، امیرالامرا عنوانیه خلیفه محافظلغنده یولتقدده استرقاب ایتیشلرایدی . بزقارابی بی « سیفالدوله » نك شخصه مربوط کوردك .

مستکفی - Mostakfi) زمان حکومتده ، نسلاً ایران ساسانی حکمداری « صبور الاقطاف » منسوب اولدیغی ادعا ایدن بحر حزر کنارلرنده فقیر بر بالقجینک اولادی بولنان (بویه - bonyides) لر ، ۳۳۴ تاریخنده (بایلهم - beilem) قطعاتی باشنده اوله رق بغداده کیردیله ؛ « مستکفی » خلع و کوزلری کور ایدلکدن صکره ، یرینه (مطیع - Mouti) اقعاد اولندی . « و آل بویه » لر رئیس (معزالدوله - Moizzed-Daoulah) من غیر استحقاق سلطان عنوان جدیدنی طاقه رق خطبه و دعالرده خلیفه اسمی یانه کندی اسمنی ده علاوه ایتیردی . (آل بویه - Bouyides) امیرلری (رافضی - Rafédes) لر اعتقاداتنه میل ایتدیله . حضرت علینک اوغلی حسینک تذکیر نامی ایچون محرم الحرامک اونجی عاشورا کونی شیعی ، بایرامنی تأسیس و ۳۵۲ سنه سیله انی متعاقب سنه لرده بغدادده دخی تسعید ایتیردیله . (آل بویه - Bonyides) سلطانلری (دیلم - Deilemites) امیرلرینه استناداً بر قاچ سنه لر ، خلیفه لر نزدنده سرای مدیریت و وظیفه سنی کورد کدن صکره ، فلجه اوغرامش اولان ضعیف الاراده خلیفه « مطیع » ی ترک خلافتیه اجبار ایتدیله ، وبالذات زمام حکومتی اله آلدیله . (طایع - Tay) اون سکز سنه قدر هان هان طانمه مش برحاله اجرای حکومت ایتدی ؛ نتیجه ده خلع و حبس اولندی . انک یرینه قعود ایدن (قادر - Kadir) ، شخصیتی تاریخده بر ایز براقسزین قرق بر سنه حکمران اولدی . نهایت الامر مشارالیهک خلقی (قائم - Kaïm) زماننده منازعات داخلیه دن بیرانمش اولان (آل بویه - Bonyides) سلاله سی بستیون منقرض و اونک یرینه ده ها مشهور اولان تورک سلجوق سلاله سی قائم اولدی . ترک سلجوقلرک زمان اداره سنده (آل بویه - Bonyides) عائله سی اعضاسی امارت داخلنه داغلمشلردی .

(معزالدوله - Moizz ed-Davulah) نك برادری « رکنالدوله » اختیارلمسی حبسیله (۳۶۵) تاریخنده ، کندی حکم و نفوذینه مطیع قالان مملکتلری اولادی آراسنده تقسیم ایتشدی . اوغللرندن بریسنه « ایران » ایله (کرمان - Kerman) ی ؛ بر دیگر

اوغلانہ « رہی » ایله اصفہانی ؛ اوچنچیسندہ « ہمدان » ایله Dinawer [۱] ی ویرمش اییدی . بز ابن سینایی بو اوچ مقرادارہنک برندن دیکرینہ کچر وضعیتہ کوریپورز .

بخارادہ ، قدرت حکومتی اون اوچنچی عصر ہجری اواخرندن ابتدا ایدن (سامانی Samanides سلالہ سی حکمران اییدی . خراسان امیری لقبی حائر اولان سامانی نوحک اوغلی منصور ۳۶۵ سنہ سندہ وفات ایتمکہ منصورک اوغلی نوح اوکا خلف اولدی . ابن سینانک ایلک حامیسی بو نوحدر .

خلفا دولتنک جنوبندہ ، دہا اوزمانلر شرفلی بر حکومت سورمکدہ اولان « مکتفی » ہنکام خلافتندن اعتباراً (قرامطہ - Karmates) اسمندہ ییاجی بر جماعت ظہور ایتشدی . بشقہ بر اثر مزیدہ انلردن بحث ایتدک . ابن سینا زمانندہ بو (قرامطہ - Karmates) لک صولتاری توقف ایتشدی ؛ لکن بو « قرامطہ » لک مربوطیت پیدا ایتدکاری « اسماعیلیہ » نامندہ بیوک و مشہور بر قبیلہ مصردہ قدرت سیاسیہ قازانمش ؛ و اورادہ کی موقت ، کچی حکمدار سلالہ لرینک انقاضی اوزرینہ مہم « بر فاطمیہ » دولتی تأسیس ایتشدی . اوزمانکی مسلمان دولتنک حالی و وضعیت دغدغہ لی و نظام و انتظامدن عاری بردرہ بکلک ادارہ سی کی کوستریلہ بیلر . تنسیق کورمہ مش وضعفہ دوچار اولمش بر قوہ مرکزیہ آلتندہ صرہ ، بصرہ بر سورو کوچک امارات تابعہ یو کسلور . مملکتک بر قستندہ تحکم ایله بلاخرہ ساحہ سیاستدن زائل اولور .

انسال و اعتقادات ، انلری تمیل ایدن سیاسی سرگذشتچولرک بخت و موفقیترلرینہ کورہ مترقی ویا متردی ، چارپیشور . صورت عمومیہدہ عرب فکری مائل انحطاط کوریلور ؛ اسکی فرس فکرینک اویاندیغی اوان اولیورسہدہ بالخاصہ ترک عنصرینک حصولہ کتیردیکی تبارزاتلہ ممنوعاً اوتشوش عمومیدن کندنی تمامیلہ قورتارہ میور [۲] . مع مافیہ علم ، شوزادہ بورادہ بعض امیرلرک و بعض امارت منسوبی شخصیتلرک بخش ایتدکاری موقت حمایہلر بختہ اولہرق مقدراتی تعقیب اییدیور . ایشته عنیف ماہیت مشوشہ سی ابن سینا حیاتنک انعکاسی ایتدیردیکی بویلہ بر محیطدہ ، بو فیلسوف

[۱] « ابوالقزن » . مراجعت ک

[۲] M. F. Grenard

La Légende de Satok Boghara Khân et l'histoire نامندہ کی اثری مطالعہ اولیورسہ بو زماندہ کی شرق تاریخی حقندہ قطعی بر فکر ایدینیلیر . (journal Asiatique ک ۱۹۰۰ کانون ثانی نسخہ سندہ)

بزم اسقولاستیق نامنی ویردیکمز ساکن وعظیم سیستمه ایلیک دفعه اوله ورق واضح ،
منتظم و تمام برافاده ویرمشد .

« ابوعلی الحسین بن عبدالله بن سینا » کندی ترجمه خانی بروجه زیر حکایه ایدیور :
اصلاً (بلخ - Belkh) لی اولان پدری نوح بن منصور زماننده بخارایه کاشدی .
بخارا جوارنده خرمین Kharmeitan قصبه سنده اقامت و مدیریت ایله اشتغال ایدر ایدی .
افشنه Afchanah لی بر قادین ایله تزوج ایتمش ، اندن ایکی اوغلی اولمش . فیلدوف بیوک
اوغلیدر . ابن سینا ۳۷۵ سنه هجریه سی صفر آینده تولد ایتمشد . چو جقار دوغدقین صکره ،
ابن سینانک ابونی بخارایه کیدیور .

ابن سینا هنوز یک کوچوک ایکن قرآن و مبادی ادبیات تحصیل ضمنتده برخواجه نیک
دست تربیتنه تودیع اولندی . هنوز اون یاشنده اولدینی حالده اودرجه ترقی ایتمشدی که
حیرت و تقدیر او یاندر یوردی . بوزمانده بخارایه مصردن اسماعیلی میسیونرلر کاشدی . بو
میسیونرلر کندی مذهبلرینک روحه و عقله عاید نظریاتی تعلیم ایدیور دیلر . ابن سینانک
پدری انلرک مذهبنی قبول ایتدی . فیلسوفه کلنجه ، بو کیمسه لرک سویله دکرینی دیکله یوب
آکلادیغنی و فقط کندی فکر و روحنک قبول ایتدیکنی سویلیور . میسیونرلر دینی
پروپاگاندا دن ماعدا فلسفه یونانیه ، هندسه و هند حسابی کی غیر دینی علومی دخی
تدریس ایدرلردی . ابن سینا یو طرز حسابی بر سیزوانجیدن اوکرندی . واسماعیل الزاهد دن
کمال موقمیتله فقه و اصول جدل تعلم ایتدی .

بوندن صکره بخارایه فیلسوف اولدینی سویله بن Natili ناتیلی) اسمنده بر شخص
کلدی . اوغلنک تحصیل و ترقیسنه غیرتدن آکلایدیغته کوره محب علوم اولان ابن سینانک
پدری ، مخدومی اندن چوق شی اوکرنه چک امیدیه بوشخصی کندی خانه سنده بتوتت
ایتدیوردی . ابن سینا ، او آدمک اداره سی آلتند اوله ورق منطق قواعد اساسیه سنی
اوکرندی . لکن بو علمک تطبیقاتنه کلنجه ، پدرینک خانه به آلدینی آدمده معلومات
مفقود ایدی ؛ وهر دفعه بر مسئله موضوع بحث اولدقجه تلمیذ ، خواجه سندن داها ائی
حل ایدیوردی . انک اوزرینه ابن سینا کندی کندیسه تبعه قویولدی . منطق
مباحثنی بالذات اوقودی و شرحلری دقله تفحص ایتدی . (اقلیدس - Euclide
هندسه سنی ده بویله یایدی . Nâtili ایله بش آلتی جمله سنی برابر اوقویوب بعدم
کتابی بالکنر بیتوردی . صکره (مجسطی - Almageste) تتبعه اچدی . اکندیلینی

یونی شایان حیرت بر سهولت آ کلامش اولدیغنی سویلیور . (ناتیلی - Natilis)
 اونی ترک ایله (قورقاج - Korkandje) کتدی . ابن سینا فلاسفه نك حکماتی ،
 بعده حکمت و علم عقائد حقنده کی مختلف شرحلری مطالعه ایتدی ، و کندی افاده سنه
 کوره « علم قبولی کندیسی ایچون آچیلش اولدی . »

اوزمان طب تحصیلنی ارزو ایتدی . و بو علم ، دیور ، کوچ اولدیغندن ، انده چوق
 سریع ترقی ایتدم . طب کتابلرینه واقف اولدقدن صکره خسته لری زیارته و تداوی یه
 باشلادی . عملی مداواتده تعریفی متعسر تجارب قازاندی ، طیبیلر کندی اداره سننده کلوب
 چالشمغه باشلادیلر .

بو نقطه یه واصل اولنجه ، بر بحق سنه مدت مطالعه یه حصر وقت ایلدی . بومدت
 ظرفنده منطق و فلسفه کتابلرینی تکرار تکرار اوقومقدن بشقه برشی یاپمادی .

« هر نه وقت بر مسئله ده صیقاسه م ، دیور ، و بر قیاسک حد اوسطنی بوله مسه م ، جامعه
 کیدوب فاطر السماء اتدن معنای مشکل و مسدودی بکا بیلدیرمه سنی نیاز ایدردم . کجه لین
 خانه مه کلپور ، مومی اوکه یاقوب اوقومغه و یازمغه قویلیوردم . اویقوغلبه ایتدیکی
 و یاخود ضعف حس ایتدیکم وقت ، بکا قوت ویرن بر بارداق شراب ایچمک عادت ایدی .
 تهن صکره تکرار اوقومغه باشلاردم . نهایت اویقویه دوشنجه اولکی کون بنی تعذیب
 ایدن عین مسئله لری رؤیاده کوروردم ، و او یله اولوردی که ، اکثرینک صورت حلی اویقوده
 کشف ایدردم . »

کنج فیلسوف بویله جبه منطق ، حکمت و ریاضیه سلسله علومنی بر انسانک واصل
 اوله بیله جکی بر نقطه یه قدر تعمیق ایتدی . و او زماندن بری او علملرده ارتقی کندیسی
 ترقی ایتدیکنی سویلیور . صوکره مابعد الطبیعه یه دوندی . فقط بالذات کندیسنک بیله
 تفاخر ایتدیکی بوفوق العاده سهولت تحصیلنه ، شایان حیرت قدرت سعینه رخما آرسطو
 مابعد الطبیعه سی انک ایچون چوق زمان تمتع الوصول ، عقل ایرمز بر شکلده قالدی .

« بن بو کتابی اوقودم ، دیور ، فقط آ کلامادم . انده کی معطیات بکا او درجه مظلم
 قالدی که ، قرق دفعه اوقودقدن صوکره ، اونی از برلیور فقط هپ دها آ کلامیوردم .

آرتق امیدنی کسدم و کندی کندیجه دیدم که : بو کتاب غیر قابل فهمدر . بر کون ، عصر
 وقتنده بر کتابچینک دکانه کیردم . اوراده بر دلالة راست کلدیم . انده بر جلد بر کتاب
 وار ایدی . اونی مدح ایدیوردی . بکا کوستردی . اثرده فائده لی بر شی اولدیغنی

قناعتیله ، وجان صیقندیسیله اوکا اعاده ایتدم . اونک اوزرینه دلال دیدی که : « اوتی . صاتون آل ؛ بواوجوز براتردر ؛ سکا اوچ درهمه صاتارم ؛ صاحبنک پارایه احتیاجی واردر . صاتین آلام . مابعدالطبیعه کتابندکی آرسطو افکاری حقنده . (ابونصر الفارابی - Abon Nasr el Farabi) طرفندن قلمه آلمش براترایدی [۱] نهوه کلدیم واونی اوقومغه مسارعت ایتدم . مابعدالطبیعه کتابنده بکا مظلم ومبهم قالان شیلرک کافهستی همان درحال بکا منکشف اولدی ؛ زیرا عباراتی ذاتاً از بر بیلوردیم . چوق سویندم ، جناب حقه حمدوشنا اولسون دیه فقرایه بول بول صدقه ویردم .

بووقتله بخارا سلطانی هب « نوح بن منصور » ایدی . سلطان خسته لندیکندن برای تداوی ابن سینا چاغرادی ، و سلطانی شفایاب ایتدی . اندن صکره سلطانک ندماستی میانته داخل اولدی . ابن سینا « نوح بن منصور » دن کتبخانه سلطانیه یه کیرمکه مساعده طلب ایتدی . بوراسی ، دیور ، کتابلر ایله دولو ، اوست اوسته موضوع صندیقلری محتوی متعدد اوطه لردن مرکب ، هیچ بر کتبخانه ایله غیر قابل قیاس زنکین بر کتبخانه ایدی . بر اوطه ده حقوقه عائد کتابلر موجود ، بر دیگر اوطه ده شعر ، وبویله جه منقسم و مرتب ایدی . ابن سینا اوراده اولجه هیچ کورمه مش اولدینی و او وقتدن بری ده بوله مدینی فوق العاده نادر کتابلر کشف ایتدی . بو کتبخانه بر مدت صکره محترق اولدی . ابن سینایی استرقاب ایدنلر ، اوراده ایدنمش اولدینی معلوماته یالکر کندیسی صاحب اولدیغنه امین اولمق ایچون ، فیلسوفک کتبخانه یی قصدا آتسه ویردیکنی ادما ایتدیلر . ابن سینا عصرنده کی آثار علمیه تتبعاتی اکال ایتدیکی زمان هنوز اون سکزیاشنده یوق ایدی . « اوزمانلر ، دیور ، علمی حفظ ایدیوردیم ، از بر لیوردیم . شمدی محفوظاتم بنده تکمل ایدیور ، فقط دائماً هب عین علم . او وقتدن بری بن علمی تجدید ایتدم . » یکریمی بر یاشنده یازمغه باشلادی . علی العاده وا کثریسی غیر مشتهر اولمق اوزره مختلف اشخاصک طلبیله یازاردی . قومشولرندن « ابو حسین العروسی » نامنده بری اندن علم حقنده عمومی بر کتاب یازمه سنی ایستدی . یاپدی و کتابی بو قومشوسنک اسمیله تونسیم ایتدی : (الحکمة العروسیه La Philosophie) d'Aroudi فلسفه سی . بر دیگر ، (ابوبکر البرقی - Abou dekr el-Barki) بر فلسفه

[۱] « فارابی » آرسطو ایله افلاطونک متعدد اثرلرنده کی افکار ، مقاصد ویا تمایلات حقنده کتاب یازمشدر . Al-Farabi ک Steiuschneider نامنده کی اثرینک ۱۲۴ و ۱۳۳ نجی صحیفه لرینه مراجعت .

شرحی طلب ایتدی منتج ومنتج اثرینی وکذلك اخلاق اوزرینه بر دیگر اثر قلمه آلدی. فیلسوف یکرمی ایکی یاشنده پدرینی غائب ایتدی، ووضیتی دکیشدی. حیاتسیاسیه کیردی وسلطان طرفندن بعض مأموریتلره تعیین اولندی. فقط لزوم وایجاب حال، دیور، کندیسنی بخارایی ترکه و (قورقانیج - Korkandj) ه هجرته مجبور ایتدی. اوراده محب علوم اولان (ابولحسن الصالح - Aboul - Hosein - aes Salih) امیر «علی بن مأمون» نزدنده مسند وزارتده بولنیوردی. ابن سینا بوکوچوک اهیرک سراینده وفقیه لباسی آلتنده اقامت ایتدی. بعده یناایجاب مصلحت، کندی تعبیری وجهله، Korkandj کی دخی ترکه مجبور ایتدی. Nâsa، Bâwerd، وطوس - Tous ی وسائر شهرلری دولاشدی و نهایت (جرجان - djordjan) ه واصل اولدی. مقصدی امیر (kabus) ک حمایه سی آلتنده یرلشمک ایدی؛ فقط یوشخصیتک رفاقتنده بولندیغنی هنگامده حامیسی اولان امیر اسیر ایدیلوب ئولدیرلدی.

آنک اوزرینه ابن سینا dihistan ه عزیمت ایتدی اوراده آغیر بر خسته لکه طوتلدی (جرجان - djordjen) ه معاودت و کندیسیه عقد مودت ایدن (ابوعبیدالجرجانی) ایله معارفه پیدا ایتدی. بوزمان کندی وضعیتنه دائر برشعر انشادایتمشدی. مألأ شویله دره: «بن بیوک دکلم، لکن بنی استیغاب ایده جک شهر یوقدر؛ دکرم یوکسک دکادر فقط صاتون آلیجی یوقدر.»

ابن سینانک تصویر ایتدیکی کندی وضعیتی، اوعصرده کی علم وضعیتنک نه اولدیغنی کوسترر.

بوراده ابن سینانک کندی یازدیغنی ترجمه حالی توقف ایدیور. ابن سینا اونی احتمالک «الجوزجانی» نک طلبی اوزرینه تسوید ایتمشدی. ترجمه حال بقیه سنی، فیلسوفک طرز حرکتنه رأی العین مشاهد اولان بوذاته مدیونر.

(جرجان - djordjon) ده علومدن ذوق آلیر «محمدالشیرازی» نامنده بر آدم واردی. بو آدم شیخه، یعنی ابن سینایه، کندی جوارنده برخانه صاتین آلدی. هرکون ابن سینا اوکا هیئت و منطق درسی ویرایدی. ابن سینا آثارینک بر قسمی بواقامتگاهنده انک ایچون تألیف ایتمشدر.

بعده فیلسوف (ری - Rey) شهرینه کچدی. و(ری) خاتون ایله اوغلی «محمدالدوله» نک خدمتنه کیردی. مال خولیادن مضطرب بولنان بوامیری تداوی ایتدی. هلال بن بدرک

قتلنه و بغداد اردوشنك هزیمتی زمانه قدر (ری Rey) ده قالدی . ایجاب مصلحت ایله بتكرار (قزوین - Kazwin) ء واورادن همدانه عزیمت ، واوراده - Kad bânāweih خدمته دخالت واداره مأموریتی وظیفه سنی درغهنده ایتدی .

بوهنكامده خسته دوشن همدان امیری شمس الدوله فیلسوفی نزدینه جلب ایتدیردی . ابن سینا اونی قرق کون تداوی ایله شفایاب ایتمکه مکملأ مکافات کوروب امیرك ندماسی میاننه داخل اولدی . فاسوف برمدت صكره «شمس الدوله» نك (کیرمیسین Kirmissin) جهتنده اجرا ایتدیکی کوچك بر سفره اشتراك ، ومغلوبأ همدانه عودت ایتدی . بالاخره طرف امارتدن تكلیف اولنان وزرات خدمتی قبول ایلدیسده عسکرلر علیهنه عصیان حیقار دیلر ، ووزرات دولایسیله اوغرایه جقلری آغیر جزادن قورقه رق ابن سینانك خانه سنی بالمحاصره کندیسنی یا قالا یوب حبسه آتدیلر . وعین زمانده بالجمله اموالنی ده مصادره ایتدیلر و امیر «شمس الدوله» دن قتلنه فرمان استحصالنه چالیشدیلر . امیر قتلنه فرمان اصدارندن امتناع ایتدی . انحق عسکرلره تعویض مقامنده فیلسوفی مقام وزارتدن تبعیده رضا کوستردی . شیخ ابن سینا بعدالفرار احباسندن (ابو سعد بن داق دوق - Dakhdouk) ك خانه سنده بالاخفا قرق کون دیشاری حیقمدی . بو مدت انقضاسنده امیر بتكرار خسته دوشمکه تكرار ابن سینایی جلب ، وایکنجی دفعه اوله رق کندیسنه وزارتی تودیع ایلدی .

(الجوزجانی) ، ارسطو کتابلرینك عمومی بر شرحنی وجوده کتیرمسنی تکلیف ایچون بو زمانی انتخاب ایتشدی . ابن سینا وقتی اولدیغنی ومع مافیه اکر (جوزجانی) افکار مخالفه بی جرح وابطال ایتمکسزین یالکر کندی مطالعات شخصیه سنك بر زبده سنی آرزو ایدرسه ایشه قویله بیه جکنی بیان ، وشفاء الحکمتی تألیفه مباشرت ایتدی . ابن سینا علم طلب اوزرینه اولان قانوننك (Kanon) برنجی کتابنی ذاتأ یازمشدی . بو ایکی بیوک اثرك تألیفه بالمسارعه هر آقشام خانه سنده متبخرینی وتلامیذنی طوپلایوز ، جوزجانی - Djouzdjâini (شفاء) دن بر بحث او قویوز ، حاضر بالجلس اولان بر دیکرنی (قانون - Kânon) دن بر فقره قرائت ایدیور ، وبویله جه هر کس او قویله قدر دوام اولئیوردی . آندن صكره ایچیلیردی . کوندوزین امیرك خا ماتیه اشتغال اولندیغندن دولایندرکه کیجه یازیلیوردی . شیخك همدانده کی حیاتی بو صورتله گذران اولدی .

حامیسی اولان « شمس الدوله » مجاور بر امیر علیهنه آچدیغی بر سفرده « داءالبطن » عرضنه کرفتار اوله رق وفات ایتدی .

شمس الدوله نك وفاتیه مقامنه قعود ایدن اوغلی ابن سینایه بتکرار مقام وزارت کلمنی تکلیف ایتدی . فیلسوف بو دفعه بالاعتذار کوچکی ابو غالبك خانه سنده اختفا و مساعیسنه دوام ایتدی . اوراده حیوانات و نباتات قسملری مستثنی اولوق اوزره « شفاء » نامنده کی اثرینك حکمته و مابعدالطبیعه یه عائد بوتون مباحثنی قلمه آلدی . کونده الی صحیفه یازیور ایدی . آرتق همدانده شخصی دائرة امنیتدن خارج عد ایتدیکی زمان ، اصفهان امیری « علاءالدوله » یه ، اصفهان و امارت نژدینه کیتمسنه مساعده طلبنی حاوی خفیاً بر عریضه کوندردی . همدانده نفوذ و قدرت کلیه قازانمش اولان « تاج الملك » بومکتوبدن خبردار و شیخك بو حرکتندن غیر ممنون اوله رق تحریرسنه مأمورلر تعیین ایتدی . فیلسوف ، خصمانسندن بعضیلرینك اخباری اوزرینه یقه لنوب (فرداجان Ferdadjan) اسمی ویریلن قلعه یه کوندردی . قلعه یه کیررکن شو مآلده بر شعرانشاد ایتشدیر :

« کوریورسك كه بنم قلعه یه دخول آزاده ارتیابدر ؛ لکن هرکس بنم خروج مسئله سنده در .

بو قصرده درت آی قالدی . بو زمان ظرفنده « علاءالدول » همدانه برسفر اجرا ایتدی . « تاج الدوله » شمس الدوله نك اوغلی رفاقتنده فرار ، و فیلسوفك حبس اولندیغی عین قصره التجا ایتدی . « علاءالدوله » آز زمان صکره اصفهانه عودت ایتمکه ، « تاج الملك » شیخ ایله برلکده همدانه کیردی . فیلسوف محبوسخانه سنده متعدد اثرلر وجوده کتیرمشدی .

بو وقایع نتیجه سنده ابن سینا همدانی ترك ایتکی کیتدکجه دهانزاده آرزولیه رك (جوزجانی - Djouzdjani) ، برادری و ایکی خدمتچیسی ایله برلکده ، جمله سی صوفی قیافته کیرمش اولدقلری حالده کیزلیجه همداندن چیقوب کتیدیلر . زحمتلی یز سیاحتدن صکره اصفهان واصل اولدی . فیلسوف « علاءالدوله » دن حسن قبول کوردی . سرایده کندیسکی کی بر آدمك مستحق اولدیغی حرمت و رعایته مظهر اولدی . همدانده تعقیب ایتدیکی یروغرام موجبنه کیجه لین چالیشمغه و فلسفی جلسهلر عقدینه تکرار باشلادی . جمعه کیجه لری بالذات امیر علاءالدوله بو جلسهلره ریاست ایدردی . ابن سینا علاءالدوله رفاقتنده

برچوق آثار تألیف؛ و بو امیر ایله برلکده - Sâbour Khâst) ه کتدیکی سنه ده (شفاء) نامنده کی اثر معظمنی اکمال ایتدی. اثنای راهده سائر برچوق آثار ایله برابر از جمله (نجات) اسمنده کی اثر مهمی وجوده کتیدی.

فیلسوف وفاته قدر علاءالدوله نك حایه سی آلتنده یاشادی. اغتشاشات و محاربات نتیجه سنده مسلمان مملکتلرنده قدام طرفندن یاپلقده اولان علم هیئت رصداتنك وقفه کیر تعلیق اولدیغنه و کافی السابق رصدات جوییه باشلامق موافق اوله جغه بر کون امیر علاءالدوله نك نظر دقتنی جلب ایتدی. علاءالدوله وسائط مقتضیه نك احضارینه کافی مخصصاتک در حال اعطاسنی امر ایتدی. شیخ (ابن سینا) آلات و ادوات تدارک و تأسیسه ریاست وظیفه سنی (جوزجانی - Djonzdjâni) به حواله ایتدی. فقط سیاحتلرک و تنزهلرک کثرتی حسیله «رصدات» ترک ایدلک مجبور بئنده قالدی.

ابن سینا بو دورده ده برچوق آثار تألیفندن خالی قالدی. یاشلیجه حامیسنك اسمیه توسیم ایتدیکی (حکمت العلائی) کتابی وجوده کتیدی. بو لسان ایرانی اوزیره یازلمش فلسفی بر اثر در. «جوزجانی» ابن سینانك خدمتده بولندیگی یکریمی بش سنه طرفنده شیخك، بریکی کتابی متبادیاً او قودیغنی هیچ کورمه مش اولدیغنی کال حیرتله بیان ایدیور. ابن سینا بر یکی کتابی اله آنجه همان مباحث معضله یه کجر، و مسائل مباحوث عنایه کوره اثر حقنده حکم اعطا ایدرمش. بواصول تتبع بوکون بزم ایچون موجب حیرت دکلدر.

ترجمه جالنده شاعرانه بر صورتده دینیوزکه: «فیلسوفز روحك بتون عظمت و علویتنه مالک ایدی؛ لکن آنده کی ملکه حاکمه، ملکه عشق و شهوانیت ایدی. بوخاسه آنی علی الا کثر اشغال ایدردی.» بو افراطات بنیه سنی بیر ایتدی. سبب وفاتی اوغرا دیغنی بر «وجع بطن» اولشدر. خسته لقدن قورتلغی او قدر ایستیوردی که کونده سکز دفعه لاومان یاپیوردی. امعاسنك بر قسمی قرجه پیدا ایتشدی و «دیزانتری» به طو تلیشدی. وجع بطنی هبوط قوی تعقیب ایتدی، و آیاهه قالمغه مانع بر حال ضعفه اوغرا دی. آیاهه قالقوب یورویه بیلنجه یه قدر کنیدیسی تداوی به دوام ایتدی. فقط کنیدی قوزومدی. مختلف افراطاته قایلدی. و تداویده تمامیه شفا یاب اولمغه مانع برچوق مختلف الاجناس مواد ترکیباتی قوللاندی. کاه ایلیشیور، کاه تکرار خسته لییوردی. ادجا اولنور که برکون تداوی ایچون قوللاندیغنی منقوحه ایکی (دانیک - Danik) کرویزقونیمسینی

امر ایتش ، طیب مداوی ایسه منقوح درونه بش درهم کرویز قویمش ایدی. کرویزك
 حامضیتی اضطرابی تشدید ایتدی . بوندن ماعدا خدمتجیسی بر کون اجزادن بری ایچنه
 چوق مقدارده آفیون آتدی . بو خدمتجی بر شیده افندیسی تعذیب ایتدیکی ایچون
 شیخ کسب عافیت ایتدیکی تقدیرده آ کلابوب کندیسنی جزالنذیره جغندن قورقوردی
 علاءالدوله همدانه کتدی . شیخیده برابر آلدی . یولده فیلسوف تکرار «قولیق»
 طوتلدی . همدانه مواصلتنده قوتنک تمامیه کسلدیکنی حس ایدیور ، بو خسته لقدن
 قورتیه میه جغنی آ کلابوردی ، او زمان « بندمه کی مدیر ، آرتق اداره یه ، تشفیه یه
 قادر دکلدر ، شمدی هر درلو علاج فائده سزدر . » سوزلریله طیبیلره اذن ویردی . بعد
 جناب حقه توجه افکار ایله آبدست آلدی . کناهلرندن استغفار ، بول بول صدقه لر
 توزیع ، واسیرلرینی اطلاق ایتدی . هر اوچ کونده بر خاتمه نشان قویوردی . بر قاچ
 کون صکره وفات ایتدی .

وفاتی ۴۲۸ تاریخنده وقوعبولمشدر . ۵۸ یاشنده ایدی . بریسی آنک حقنده شو
 مآلده بر شعر انشاد ایتش : « شیخ الرئیس نه علم طبندن ونده علم نجومندن استفاده
 ایتمامشدر . « شفاء » نامنده کی اثری ، آنی اضطراب موتدن تشفیه ایتماش ؛ « نجات »
 اسمنده کی اثری اونی تولومدن قور تار مامشدر . »

ابن سینا خاطره سنک شرق و غربده کی طالع و تجلیسی ایله فلسفه سنک اجرا ایتش اولدیغنی
 نفوذی تدقیق ایتک شمدیلک بزم دائره صلاحیت و اختصاص سزدن خارجدر . چونکه بزبوراده
 آنک اصول فلسفه سنی بر نقطه عزیمت دکل ، بر نقطه وصول عد ایدیورز . لکن سیای
 عرفانک شرقلار نظرنده اکتساب ایتدیکی اشکالدن برینی - افسانه وی اولان بو شکل
 صورت کندی سحیه حقیقه سنک بعض خطوطندن منبعث اولدیغندن - کوسترمک
 آرزوسنه مقاومت ایده میورز . شرقده ، خلق ادبیاتنده وبالخاصه ترك ادبیاتنده ، خلقک
 تخیلاتی کندیسنی غریب سرگذشتلرک ، هزل آمیز مناقب مضحکه نک قهرمانی یاپدیغنی
 بر نوع مسخره ، تحف فقط صاحب لطف و کرم بر سخر باز اوله رق محفل بر ابن سینا
 موجوددر . ترکیه بر آثار منتخبه مجموعه سنه کوره [۱] ، بو درین و ظریف و شادان
 فیلسوفک حصروقت و اشتغال ایتدیکی ظن ایدیلن اشبولطائف حکایاتدن بز دانه سی بروجه آتیدر .

« حلبده بر قرال وار ایدی . اوزمانلر بو حلب شهری کیتلی مقداوده موجود فارهلر طرفندن خساره اوغرامشدی . سکنه محلیه لایق قطع شکایاتدن فارغ اولمز لردی . برکون ، قرال ابن سینا ایله انشای مصاحبتده فارهلر موضوع بحث اولدی . قرال ، فارهلری ازاله و احما ایدە جک بر چاره بیلوب بیلمدیکی طیب ابن سینادن سؤال ایتدی . ابن سینا جواباً « اویله بر چاره بوله بیلیرم که بر قاچ ساعت ظرفنده شهرده بر تک فاره بیه موجود قالماز ؛ لکن او شرطله که سز کیدوب شهرک قاپوسنده دورە سکز وهرنه که کورور ایسه کز کولیه سکز . » دیدی . قرال بوشرطی مع المحظوظیه قبول ایتدی . بارکیرنی اکرلندی . شهرک قپوسنه کیدوب بکه دی . ابن سینا دخی سور قپوسنه منتهی سوغاغه چیقدی و بر افسون او قومغه باشلادی . بر فاره کلدی . ابن سینا اونی طوتوب تولدوردی و بر طابوت ایچنه قوییدی و طابوتی طاشیمق ایچون درت فاره جاغیردی . بعده افسونه دوام ایتدی . فارهلر پنجه و آیاقلرینی بر برینه اورارق یورو مکه باشلادیلر . شهرک بوتون فارهلری جنازه مراسمنده حاضر بولونمق اوزره کلدیلر . صرەیه دیزیلوب قرالک بولندیغی سور قپوسنه دوغری ایلر یله دیلر . بعضیلری جنازه آلاینک اوکنده کیدیور ، بعضیلری ده آلای تعقیب ایدیوردی . قرال باقیوردی . فقط فارهلری اوموزلرنده طابوتی طاشیر کوزنجه کندینی طوته میوب قهقهه یی قویاردی . در حال ، قپونی آشمش اولان فارهلرک جمله سی فوت اولدی . لکن قپونک ایچ طرفنده بولانلر ایرکیلوب دور دیلر و قاچش دیلر . اوزمان ابن سینا دیدی که : ای قرال ، اکر بر قاچ دقیقه دها کولمکدن منع نفس ایدە ایدیکن شهرده بو مخلوقلردن بردانه سی بیه حیاتده قالمیه جقدی وهرکس قورتلش اوله جقدی . قرال نادام اولدی . فقط نه یاملی ؟ کچ ندامت بی سوددر . »

ابن سینا ، بویله جه هیچ دکلسه وفاتندن صوکر اولسون حرمته و عمومک توجهنه نائلیتی و شان و شرفک کوچوک جهتلرینی طانیدی .

ابن سینانک تالیف ایلدیکی والیوم کتبخانه لرمزده موجود بولنان آثار کیتلیدر . « الجوزجانی » بو فیلسوفک ترجمه حالنی وجوده کتیرمش و « العصبیه » آنی کوزدن کچیرمشدر . « جوزجانی » طرفندن نقل اولنان آثار اسملرینک کافه سنی بورایه قید ایتمک کمز مستغنی عن الایمیه اولدیغی کی بویاده آوروپانک بوتون کتبخانه لرنده موجود آثار حقنده ده بر لیسته « وجوده کتیرمک لازم دکلدر . بویله برشی قارئلر ایچون دوغریدن دوغری به موجب علاقه اولیان قولای فقط اوصانچویرن بر سعی اولور . یالکز اشیو آثار میاننده هانکیلرینکک مهم اولدیغی ،

و هانکیلرینک غرب علماسنه هنوز موضوع مساعی و تتبعات تشکیل ایلدیکنی ، مؤلفک فلسفه‌سینه اطلاع ایچون هانکیلرینک تتبع ایدلمسی ایجاب ایتدیکنی کوسترمککمزمقتضیدر . بو بویوک آدمک فعالیت ادبیه‌سی حقنهدده اولدقجه قطعی برفکر ایدینه‌بیلمک ایچون اشبو معلوماته تفصیلات کافیه دخی علاوه ایددجکیز .

ابن سینا آثارنده فلسفه حقنهدده عمومی اصوللر واردر . فلسفه‌ده بو طرزده‌کی محرراتنک اک اهمیتلیسی « شفاء » اثر معظمیدر . مسرودات آنفهدن آ کلاشیاه‌جنی اوزره ابن سینا او اثرینی متعدد دفعه‌لرده و مختلف محللرده تألیف و اکال ایشدر . اونی اکال ایتدیکی زمان « نجات » اسمنی ویردیکی برخلاصه‌سنی وجوده کتیرمشدر . (شفاء) علومک منطق ، ریاضیه ، حکمت و مابعدالطبیعه‌دن عبارت اقسام اربعه‌سنی محتویدر . هیچ دکاسه قسماً اولسون لاتینجه‌یه ایرکندن ترجمه اولتمشدر . اوزمان « شفاء » کلمه‌سی یا ککش اوله‌رق Sufficienciae [۱] تعیری ایله ادا ایدلمش کی کورولیور .

ابن سینانک ، ۱۴۹۵ تاریخنده (ونیس - Venise) ده منتشر لاتینجه واسع بر طبعنده مفصل بر مابعدالطبیعه‌قسمی کوریلیور . بوده آ کلاشایدغنه کوره « شفاء » ده‌کی مابعدالطبیعه اوله‌جقدر .

Metaphysica Avicienna sive ejus prima philosophia

اسمنده بولونان بواثر ، اون کتابه ؛ و کتابلرده بحثلره منقسمدر . (فرانسوا دو ماچهراتا - François de macerata) ایله (Padoue) قوللژنده فلسفه معلم معاونی بولنان (آنتوان فراچانتیانوس وینچتینوس - Antoine Frachantianns vicentinus) ه مدیون بولونیان ترجمه‌سی محروم قیمت کورلیور . بوکون ، ال یازیسی نسخه‌لری غیر موجود اولیان . (شفاء) اثرنده ابن سینا فلسفه‌سنی تتبع ایتک برامر ممدوحدر . لکن فلسفه‌نک وبالخاصه اسقولاستیک پک آز اعتبارده بولوندیغی اویله‌بر دورده‌کی ابن سینا فلسفه‌سنی تتبعه بوکون حصر وقت و اشتغال ایددجکاردن ، بو اوزون وزحمتی تتبع چوق بیطرفلق ایسته‌جکدر . ابن سینانک « شفاء » دن بالذات کندیسنک یاپدیغی « نجات » اسمنده‌کی خلاصه‌دن آز وقت وزحمت صرفیه ابن سینا افکار فلسفه‌سینه وقوف حاصل ایتک نمکندر . « نجات »

[۱] مبحوث عنه اولان و « علاج ، شفاء » معناسنده بولنان کلمه chifa ک « عرب - لاتین » . دیکسیونرنده شافا - (شفا) - Freitag ؛ و بیروت دارالفنونک دیکسیونرلرنده « شفا - Ghafa » . کلمه‌سیله ادا ایدلمشدر . فرانسز طبعی ۱۸۹۳ ده و انکلیزجه طبعی ۱۸۹۹ ده در .

پک کوزل برکتبدر، پک آچیق، موجز و پرتأثیر وقوت. (قانون - Kanon) ک طبعی متعاقب (روما) ده ۱۵۹۳ تاریخده وجوده کتیریلن طبعنده «نجات»، قولایجه آ کلاشیلیر، عولسدر. «نجات» ک منطق قسمی اون یدنجی عصرده (پرواتیه - Pierre Valtier طرفدن فرانسزجهیه ترجمه ایدمشدر [۱]). (فخرالدین الرازی) (وفاتی ۶۰۶ تاریخ هجریسیندر). «نجات» ی شرح ایتمشدر [۲].

ابن سینانک «کتاب الاشارة والتنبه» نامنده کی اثری ده بالاده تعریف اولنان ایکی معظم اثرک یانته قونمق لازمدر. تلمیذی (الجوزجانی - El-Djouzdjani) بو کتابک، ابن سینا آثارینک اک صوکنجیسی وال مکملی اولدیغنی سویلیور. مؤلف کتاب اوکا چوق اهمیت عطف ایدیور ایدی.

بو قدر صلاحیتدار بر اغزدن چقان حکمه رعمأ بن، شخصاً «کتاب الاشارة» ه نسبتله «نجات» ی ترجیح ایتدیکنی بیانه جرأت ایدم جکم. «کتاب الاشارة» پروغرامی «نجات» پروغرامی قدر مکمل دکلدر. اونده منطق پک بیوک بر یر اشغال ایدیور؛ وه «نجات» ک طرز تحریری دها وجیز و دها متیندر. مع مافیة «کتاب الاشارة» دخی دها آز قیمتلی دکلدر. اشیوا اثر ۱۸۹۲ تاریخده پسقپوس هیئت مشاوره سنه داخل بولنان راهب Forget و Leyde طرفلرندن فرانسه ده عرب لسانیله متوغل ذواتک آکلایه بیله جکی برشکله قونمشدر. ۶۷۲ تاریخده وفات ایدن (ناصرالدین الطوسی Nasir ed-din et Tousi) طرفندن یاپیلش بر شرخی دخی واردر [۳].

ابن سینانک فلسفهیه دائر اولان سائر عمومی اثرلری بروجیه آتیدر:

۱ - (الحکمت العروضية). بو کنديسنک اولجه بحث ایتدیکنز ایلک اثریدر.

بو کتاب دخی Upsal کتبخانه سنده موجوددر [۴].

[۱] پاریس، نومرو: La Logique du fils Sina ۱۹۵۸، مشهور بر محرز و ماهر بر مترجم

اولان بو wattier شقایي nouvelle lune و نجاتی emersion ایله ادا ایتمشدر.

[۲] آياصوفیه کتبخانه سنده موجود ال یازیلری قاتالوغنده ۲۴۳۱ نومرویه مراجعت.

[۳] بو شرح پارسده (ملت کتبخانه سنده) La bibliothèque Nationale ده (۲۳۶۶)

نومرو تحتده موجوددر.

عربیجه متنی Lybe کتبخانه سنده ۱۴۵۲ الی ۱۴۵۷ نومرو زده

[۴] Tron berg قاتالوغنده ۲۴۲ نجی صحیفه ده ۳۶۴ نومرویه مراجعت.

۲ — (فلسفه علاء — la Philosophie d'Alâ) . «علاءالدوله» ایچون تألیف ایتمش اولدیغی بواثری (British Museum —) ده موجوددر [۱] .

۳ — (الهدایة فی الحکمة) . بواثری ابن سینا (فرداجان — Ferdadjâm) محبوسخانه سنده ایکن وجوده کتیرمش و دفعاتله شرح و تفسیر ایدلمشدر [۲] .

۴ « الطلیقت فی الحکمة الصافیة » . فلسفه علمنه دائر نوطاری حاوی .

۵ « عیون الحکمة » نامنده چشمه لر حقنده چوق لطیف بر رساله . (مؤلف ذهول ایتمشدر . اثر منطق ، طبیعیات و الهیات حقنده اولوب حتی « فخرالدین الرازی » طرفندن شرح ایدلمشدر . اشبو رساله نك صورتلری Leyde کتبخانه سیله سائر یرلرده موجوددر . بو رساله دیگر بر چوق آثار ایله برلکده شرقده طبع اولمشدر [۳] . انلردن باشقه (الجوزجانی — el-Djouzdjani) نك لیسته سندن (کتاب الانصاف — le Livre des moitiés) عنوانلی و غریب حاشیه لی بر اسم چیقاریورز . ترجمه حالی یازان دیورکه ؛ بو ، آرسطو کتابلرینک هیئت مجموعه سی « حقنده بر شرحدر . انده شرقلیلر و غربلیلر آراسنده بر تقسیم مؤسسدر . کتابک کندیسی سلطان مسعودیغماسی اثناسنده غائب اولمشدر . « الجوزجانی » نك ایما ایتدیکی بر جغرافی تقسیمک نه دیمک اولدیغی بز آ کلامیورز .

ابن سینایی پک زیاده اشغال ایدن منطق ، بالذات بر چوق مساعی مهمه یه موضوع تشکیل ایتمشدر . ابن سینانک اوج منطقی وارددر . بر بیوک منطقی (کتاب الحجاز الکیر فی المنطق) ؛ (جرجان — Djordjân) ده « ابو محمد الشیرازی » ایچون تألیف ایتدیکی بر اورتیه منطق (کتاب الارسطا طالیزی) [۴] . ثالثاً Wattier نك ترجمه ایتدیکی بر کوچک منطق . بونلردن ماعدا ابن سینا منطق حقنده مراق آور بر منظومه ابداع ایلشدرکه بو

[۱] Bitish Museum کتبخانه سنده آثار ایرانیه قاتالوغنده ۴۳۴ نجی صحیفه یه مراجعت . بو اثرک بوراده عنوانی « دانشنامه علائی » در . یدی قسقه منقسمدر : منطق ، مابعدالطبیعه ، حکمت ، هندسه ، هیئت ، ریاضیه و موسیقی . ریاضیه یه عائد بر سکزننجی قسقی غائب اولمشدر .

کذلک استانبولده « نور عثمانیه » کتبخانه سنده ۲۶۸۲ نومرویه مراجعت اولنه .

[۲] استانبولده « آیا صوفیه » کتبخانه سنده ۲۴۳۲ نومرویه مراجعت اولنه .

[۳] قسطنطنیه ده ، ۱۲۹۸ سنه هجریه سنده (رسائل فی الحکمة و الطبیعیات) عنوانلی بر

مجموعه ده .

[۴] استانبولده « احمدیه » جامعی کتبخانه سنده بر نسخه سی موجوددر . قاتالوگک ۲۱۳ نومرو سنده .

مطبوعدر. Schmolders طرفدن ترجمه اولمشدر [۳]. بونلره برده استانبولده نشر اولنان.
(فی تقسیم الحکمة والعلوم) رساله سی علاوه اولته بیلیر [۴].
پسیقولوژی حقنندهده ، کتبخانه لرمزده تألیفی ، فیلسوف ابن سینا یه حمل واسناد اولنان روحه
داثر برچوق آثاره تصادف ایدیورز . بو کتابلر ، عجباً ابن سینا نك فلسفه اوزرینه اولان
آثار عمومیه سندن ویا شلیجه « نجات » دن می مستخرجدر ، یوقسه « نجات » عنوانلی اثر دن
مستقلاً مؤلف میدر ؛ یالکز اسم ایله بیامک کوچدر .

(Landauer) ، Levde ، کتبخانه سنده بولنان بریازمه کتاب ایله Ambrosienne
(de Milan) ک بریازمه اثرینه نظراً بر ابن سینا پسیقولوژیسی نشر ایدیشدر . [۵]
بو کتابک « فلورانس » ده محفوظ لاتینجه بر ترجمه سنده سلطان نوح بن منصور « ه » بر
اتحاف وارددر . بوده کوستریورکه ، بو ، ابن سینا نك کنجلیکنده وجوده کتیرمش
اولدینی بر اثردر . فیلسوفک (آندره دوبللون — (André de Bellune) طرفندن
لاتینجهیه ترجمه ایدیلن بر مبحث الروح کتابی غیر مطبوع ، ال یازیسی اوله ورق
(bodléienne d'oxford) کتبخانه سنده و (۲۶۶) نومروده موجود اولوب ابن سینا نك سائر
رساله لریله برلکده ۱۵۴۶ سنه افرنجیه سنده « وندیس » ده طبع ایدیشدر . اوروپا نك
اکثر کتبخانه لرنده ، آیاصوفیه کتبخانه سنک ۲۰۵۲ نومروسنده ، Leyde کتبخانه سنده
۱۴۶۴ الی ۱۴۶۷ نومرولرده ؛ (هس کوریال — Escorial) کتبخانه سنده ۶۵۶
و ۶۶۳ نومرولرده ، و (بریتیش موزه اوم — British Museum کتبخانه سنک ایکنجی
قاتالوغنک ۲۰۹ نجی صحیفه سنده و محال سائرده (رساله فی النفس) نامیه فیلسوفک روح
اوزرینه قلمه آلمش اولدینی رساله لر بولنقدهدر . فیلسوفک روح حقننده کی کوچک
بر منظومه سی (القصیده فی النفس) وفاتی متعاقب (ابن ابی عصیه) طرفندن نا تمام اوله ورق
دیگر بر طاقم اشعار مجموعه لری ایله برلکده بتکرار طبع ایتدیرلشدر . بو « القصیده فی
النفس » منظومه سی شرقده پک چوق مشهور اولوب برچوق دفعه لر شرح ایدیشدر . بزم

[۳] (Bonne — بون) کتبخانه سنده ۱۸۳۶ نومروده ۲۶ الی ۴۲ صحیفه لرده دو قنور
Augustus Schmolders ک Documenta philosophiae Arabum ارنده .

[۴] Bodléienne کتبخانه سی قاتالوغنده برنجی جلد ۲۱۴ نجی صحیفه و نومرو ۹۸۰ :
(رسائل فی الحکمة) مجموعه سنده .

[۵] Die Psychologie des Ibn Sina .

اونی بالترجمہ (ژورنال آسیاتیک - Jourual Asiatique) دہ نشر و شرح ایڈک [۲] .
 (الجوزجانی) بولردن ماعدا ، (مناظرۃ فی النفس ، فصول فی النفس) ، واستانبول دہ
 رسائل فی الحکمہ) مجموعہ سندہ مطبوع (القوی الانسانیۃ والادراکیۃ) مثلثو سائر مختلف
 برطانیہ پسنقولوجی اثرلرینک دخی فیلسوف طرفدن تألیف اولتدیغنی ذکر اییدیور .
 ابن سینا بالخاصہ اخلاق حقندہ آرز یازمشدر . انک (رسالۃ الاخلاق) نامندہ کوچک
 اخلاقی بر رسالہ سی استانبول کتبخانہ سندہ موجوددر [۳] .

ابن سینا مابعدالطبیعیہ سی ، آثار عمومیہ سندہ اوزون اوزادیہ تفصیل وایضاح
 اولنش ایسہدہ بالخاصہ مابعدالطبیعیہ عائد اثرلری نادر اولدیغنی کی روش حالہ کورہ
 ضعیف الایمیہ درده . بوکا مقابل تصوفہ دائر اولان یازیلری اولدقچہ اہمیتلی بر علاقہ
 علمیہ بی حائزدر .

(M. Me hren) ابن سینانک تصوفہ عائد برسلسلہ آثارینی طبع وتمثیل ایتمشدر . [۲]
 (حی بن یقظان - le Hāy ben Yakazān) ابن سینانک (فرد اجان - Ferdadjan)
 قلعہ سندہ بولندیغنی زمان تألیف ایدلمش اولوب قرون وسطادہ بیوک شہرتہ مالک ایدی .
 «ابن عذرہ Ezra» اونی تقلید ایدی . «رسالۃ الطائر» (سأوچی - Safédji) طرفدن لسان
 فرسدہ تفسیر اولمشدر . منجملرک جرح و ابطالی ؛ رسالۃ العشق ؛ وفیلسوف ہمدانی ترک
 ایتدکن صوکرہ فراراً اصفہانہ کیدرا یکن یولدہ تألیف ایتدیکی «رسالۃ القدر» . ابن سینا معیتندہ

[۲] La Kacida d'Avicenne sur l'Ame d. 1899, t. 12 p. 157

[۳] کوپرلی محمد پاشا کتبخانہ سندہ قاتالوغک ۷۲۶ نومرو سندہ .

[۲] Mehren ک طبع ایتدیکی ابن سینا تصوفہ عائد اثرلر بروجہ آتیدر :

۱ — (رسالۃ الطائر) ابن سینانک برائر تصوفیسی اولوب سینا فرانسیزیہ نقل و ترجمہ
 و ۱۸۸۷ تاریخندہ Sawedji نامندہ کی ایرایجہ شرحہ کورہ شرح وتفسیر ایدلمشدر . رموز تصوفیہ دن
 عبارت اولان (حی بن یقظان) فی ۱۸۸۹ دہ ؛ مذهب صوفیہ حقندہ اشاراتی وتحشیہ لری حاوی
 اولان (الاشارۃ فی الطبیعیۃ) اثرینک صوک اوج قسنی ایلہ (الطائر) کتاب تصوفیسی ۱۸۹۱ دہ
 (کتاب العشق) ، عبادتک ماہیتنہ ، محال مقدسہ کی کثرت مداومتدن حاصل اولان نفوذ واورالردہ
 ایدیلن طاعانہ دائر بر رسالہ ؛ خوف موتدن استخلاص کتابی ۱۸۹۴ دہ ؛ قدر حقندہ کی رسالہ ۱۸۹۰ دہ
 طبع ایدلمشدر .

بولتان (نصیرالدین طوسی - Nasir ed-Din et Tousi [۸] طزفلزندن تتبع اولان
(سالامان وایسال - Myte de Salâmân et d'Asâl) نامنده کی افسانه بی دخی بومیانده ذکر
ایتمک موافق دوشر. (Rey - ری) شهرنده (ماجدالدوله) ایچون قلمه آلمش اولان وروخک
معاودتینه دأر اولان « کتاب المعاد » ی فیلسوفک برادر ی ایچون تالیف ایلدیکی و فرس لسانی
اوزره اولان بر نسخه سی British Museum ده موجود بولتان « حکمت الموت » اسمنده
موتہ دأر بر فلسفه سی ده وارد.

« جوزجانی » ایله برابر دیگر بر طاقم مؤلفر ، ابن سینانک ، پک زیاده اهمیت عطف
ایدر کورندکری تصوفه دأر اولمق ایجاب ایدن دیگر بر اثرندن ده بحث ایتشدر . بو ،
علی العاده شرق فلسفه سی نامیه توسیم اولتان « الحکمة المشرقیه » اثریدر . که (الحکمة
المشرقیه » وجه تسمیه سی شبهه سز ده چساندر . « جوزجانی » بو اثرک ناتمام اولدیغنی
شویلیور . (ابن طفیل - Ibn Tofail) ، ابن سینانک (حی بن یقظان - Hâ y ben
yakzân) ی ایله قاریشدر لمامسی ایجاب ایدن ، (حی بن یقظان - Hâ y ben yakzân
نامنده کی کندی اثرنده اندن شویله بحث ایدیور : آویسن (ابن سینا) [شفاء] ی
مشائی مذهبیه یعنی ارسطو اصول فلسفه سینه کوره قلمه آلمشدر ؛ لکن بلا ایهام و ظلام
صرف حقیقت محضه ایستین ، « الحکمة المشرقیه » نامنده کی فلسفه مشرقه سی او قوملیدر .
« ابن الرشید » (تهافت التهافت) نامنده کی اثرنده وجود اولک ماهیتنه دأر بر مناقشه مناسبتیه
آندن شویله بحث ایتشدر ؛ « ابن سینا تلامیذی دوشونیورلر که فیلسوفک فلسفه
شرقیه سنده کوستردیکی معنا شودر ؛ انلرک فکرینه کوره ابن سینانک فلسفه سی شرق
دیه تسمیه ایتیه سی شرق اقوامنک اعتقاداتنه متعلق مباحثی احتوا ایتسندن دولاییدر .

[۱] استانبولده آياصوفيا کتبخانه سنده ۲۴۰۳ نومروده ابن سینانک « فلسفه اشراقیه »
عنوانلی بر اثری ؛ ۲۴۰۰ ، ۲۴۰۲ نومرولرده (شهاب الدین السوحر اوردی - es Suhrawardi) نک
« اشراقیه فلسفه سی » اسملی بر کتابی ، و کذلک ۲۴۲۶ نومروده بوضوک سویلیدیکن اشراقیه
فلسفه سنک (قطب الدین الشیرازی) طرفندن یایامش بر شرحی ، ۲۳۸۳ نومروده « فلسفه اشراقیه »
اسراری حقنده (ابو بکر - Abou bekr'Andalou) طرفندن مؤلف بر کتاب موجوددر .

« فخرالدین الرازی » [کتاب المباحث المشرقیه] نامنده بر اثر یازمیش اولوب برلین کتبخانه سنده
IV قانالوگ ۴۰۳ نجی صحیفه سنده و ۵۰۶۴ نومروسنده موجوددر .

«بو» حکمت المشرقیه « صفتیه ترجمه ابتدین خطا اسکندر؛ چونکه ابن سینا مذهب فلسفینی کلدانی بت پرستانکی و یا هند صوفیه سی طرزینه چویرمکی ایسته مش اوله جق اولان تلامیدی زمانه قدر حیقار. بو تلامیدک خواجه لرینه غیر صادق ترجمان اولملری پک محتملدر. ابن سینانک، یوکسک آثار فلسفیه سنک کندی حقیقی افکارخی تصویر ایتدیکنه، و فلسفه اشراقیه سنک کندی سنک معلومز اولان تصوفدن غیر بر مذهب تلقیاتی اختوا ایلدیکنه احتمال ویرمک کمزه هیچ برشی مساعد دکدر. «حاجی قافه» (کاتب جبل) ترجمه حالنک بر فقره سی، فیلسوفک «حکمة الاشراق» نامنده کی فلسفه مشرقه سنندن نه آکلامق لازم کلدیکنی پک آخیق بر طرزده و احتمال قوی ایله ایضاح ایدیور. فاطر الاشیایه معرفه وصول ایچون ایکی طریق وارد، دیور. طریق اول (طریق نظر - la speculation) و استدلال - l'argumentation).

بو طریق تعقیب ایند نلره اکر وحی و الهامه ایمان ایدرده اوکا اعتقاد ایدر لر سه متکلمین؛ اکر بونلره اعتقاد ایتزلر، و یا خود آرز چوق تجریداتده بولنور لر سه، «فیلسوف» (مشائی) تسمیه اولنور. ایکنجی طریق، تصفیه و ریاضت طریقیدر. بو طریق سالکیننه، اکر مؤمن مسلمان (muslimans fidèles) ایسه لر، «صوفی» اسمی ویریلیر؛ و اکر معتقد مسلمان دکسته لر، آنلرده «الحکماء الاشراقیون» دینور. فلسفه اشراقیه، علوم فلسفیه ده، کله نک یونانیجه ده کی معنائه نظراً، علوم اسلامییه ده تصوفک طو تدینی موقع و درجه ده در. تعبیر دیگر ایله فلسفه اشراقیه، یونان تصوفیدر. و «Flügel» «حاجی قافه» نک یوقاریده نقل ایتدیکنز فقره سنی ترجمه ایدر ایکن فلسفه اشراقیه (Philosophia illuminationis) کله لرینه شو: sive néoplatonica, ou: حاشیه سنی [۱] علاوه ایتمکه شبهه سز حق سز و مخطی دکدر.

ابن سینانک آثار طبیه سیله سائر محرراتی حقنده ده معلومات مختصره علاوه ایده جکز. ال یازیسی اوله رقیار سده ۲۸۸۵: ۲۸۹۱ نومر و لرده و محال سائر ده محفوظ اولان مشهور و جسم قاتون طی ۱۵۹۲ تاریخ افرنجیسنده لسان عرب اوزره طبع اولمشدر. بوندن ماعد الا تیئجه ده متعدد.

[۱] ابن سینا قرون وسطاده کیمیای باطل ایله توغل ایتمکه مشهور ایدی.

Turba philosophorum on auri ferx artis, quam chemiam vocant, antiquiss-
imi doctores عنوانی لاتیئجه بر کیمیای باطل مجموعه سی المزه کچمشدر. بو مجموعه ابن سینایه عطف اولنان ایکی مبحثی محتویدر.

مطبوع ندرجه‌ری وارد در. فیلسوف ابن سینا طرفندن جمع و تلفیق اولنان طبعه دأثر «هیوقراط» رساله‌سی آیاصوفیه کتبخانه‌سندده ۳۷۰۶ نومروده بولیور. كذلك ابن سینانك امراض قلبیه ادویه‌سی حقنده «الادویه‌القلایه» نامنده کی اثری آیاصوفیه کتبخانه‌سندده ۳۷۹۹ نومرو دیلنده، Leyde کتبخانه‌سندده ۱۳۳۰ نومروده، ونور عثمانیه کتبخانه‌سندده ۳۴۵۶ نومروده موجود در. ابن سینا طب حقنده بر جوق منظومه‌ده قلمه آلمشدر. بونلردن اکثری (رجز - Radjaz) وزننده اولدیغندن دولای (ارجوزه - crdjouzaq) تسمیه اولنور. از آن حمله اوزون برطب منظومه‌سی Bodléienne کتبخانه‌سندده ۹۴۵ نومروده و Leyde کتبخانه‌سندده؛ صتمه و حیانیله دأثر بر دیگر منظومه‌سی دخی Bodléinne کتبخانه‌سندده عین نومرو تحتنده؛ حجامت حقنده بر (ارجوزه - ordjonzah) منظومه‌سی پارسده ۲۵۶۲ نومروده، و آیاصوفیه‌ده ۳۴۵۸ نومروده و (المنظومه) عنواننده بر ارجوزه. «جوزجانی» نك افاده‌سنة كوره ابن سینا (کیمیای باطن - alchimie) حقنده‌ده «رسالة فی‌الکیمیا» نامیه بر اثر یازمشدر [۱]. - موسیقی‌یه دأثر: کندی نامیه مسمی بر اثر موسیقی Bodléinne کتبخانه‌سندده ۱۰۲۶ نجی نومروده محفوظ در، علم هیئت حقنده: کره ارضیک فضاده کی وضعیتنه عاقله بر اثری كذلك Bodléinne کتبخانه‌سندده ۹۸۰ نومروده موجود اولوب بو کتابک «جوزجانی» طرفندن «احمد بن محمد الصالح» ایچون تألیف ایدلدیکی کوسترلمشدر. «علاءالدوله» فیلسوفه امر ایتمش اولدینی رضدات نجومیه مناسبتیه آلات رصدیه حقنده دخی «فی آلات الرصدیه» نامیه بر رساله یازمشدر. ابن سینا (اقلیدسی - Enclide) ایله (المجسطی - Almageste) بی خلاصه ایتمشدر. اک زیاده علاقه اویاندرانلرینی اغلب احتمال، متبخر و سیاح شهیر (البیرونی - el-Bîrouni) نك ایراد ایتدیکی اسثله‌یه ویردیکی جوابلر تشکیل ایدن مناظرات و مخبرات دخی وارد در [۲].

[۲] «جوزجانی» «البیرونی» نك اسثله عشره‌سنة بر جواب ذکر ایدیور. «جوزجانی» بوندن بشقه فیلسوفک تلیدی (ابوالحسن بهمنیار بن مرزبان Abou, I - Hasan Bahmaniâr, fils du Marzabân) ویردیکی بر جوابیده عین درجه‌ده اهمیتلی بولیور. ابن سینانك «البیرونی» یه اولان مکتوبلری Leyde کتبخانه‌سندده عربجه قاتالوغاک ۱۴۷۶ نومروسندده موجود در. (ابوریحان محمد بن احمد البیرونی) ۳۵۲ تاریخنده بوکون «کیوه» تسمیه اولنان (خوارزم - Khârizm) قصبه‌سندده تولد ایتمشدر. اول مردم «خوارزم» ده «مأمون» ک خاتمه‌سندده حمایه ایدلدی. بعده بر جوق سنهلر (جرجان Djordjon) ده

بزم بالفعل الحقیق بر قسم قلیکنه واقف اوله یلیدی کمز بو درجه کثیر آثار وسیعه قارشیشنده ، آنلری تفصیلات لایقه سیله موضوع بحث ایتمکه تشبث قیلدیغمز آنده ، تا کر قرون وسطی ایله ازمنه قدیمه اعظم اذکیاسنک ابداع وایجاداتدن زیاده اقتباس ایله مشغول اولدقلرینی و ابتکاردن ، اوریشینالیتهدن زیاده کمال صمیمیتله علم مفتونی بولندقلرینی ییلمه مش اولسه ایدک ، باش دونمه سی ودهشت حس ایدردک . ابن سینا مناسبتیه ، اثرلری و کذلک حیاتلری آنسیقلوپه دییه داخل اولان وهرنه قدر اخلاق نقطه نظرندن همان دائماً مکمل برر نمونه امثال دکلر سده ، هیچ اولماز ایسه فعالیت کامله بشریه نک بر زبده سی ، بر مثال مجسمی مثابه سنده بولنان بو اسکی زمان اعظم رجالی ، ظن ایدهرز ، بوراده سلاملامغه بورجلویز . بزم زمانمز انلره مقیس بیوک چهره لر کوسترمیور . بوکون فضله انکشاف ایتمش یولنان علوم وفنونک آرتق یالکز بر آدمک دماغ وحافظه سنده طوتونه ییلمسی غیر ممکن اولدینی ایچون ، اعظم سالفه مثالو کیمسه لک آرتق موجود اوله میه جنی ذهابیه آوونیورز . اوله بیلیر ؛ فقط اعتراف ایتمک موجب انصاف اولورکه علوم بوکون اولکندن دها آز یکنسق ودها آز آهنگدار ومتوافق ؛ ومشائیون مذهب معظمی زماننده اولدیغندن دها آز بسیطدر . بزم آنک قارشیشنده کی طور و حرکتمز ایسه دها آز متواضعانه ودها آز صمیمانه در . بز علمک وسعت شمول و امتدادینی تفکر و تتبعدن زیاده کندی اسممزی پارلا تمقده اندیشه نا کز . بزم ، مفتونیت تتبعدن زیاده مختلف حیات مسلک لرینه جهد و غیرتمز واردر . بز معلوماتدن زیاده عنوان تحریری پیشنده یز اجداد مزدن دها مکمل برر صاحب اختصاص اولیق ایچون ، افکاری دها آز واسع ، طبایعی دها آز قوی و روحلری دها آز سربست اولمغه راضی یز .

مؤلفی :

Le Bon Carra de Vaux

مترجمی :

آلمان ادبیاتی تاریخی مدرسی

۱. صمیم

ویا خود بحر حزرک جنوب شرقیسنده Hyrcan a ده و امیر (قابوس - Kabus) سراینده یاشادی . مسقط رأسنه عودتنده حامیسی اولان « مأمون » ک قلنه و او حوالینک « محمود غزنه وی » طرفندن فتح وضبطنه شاهد اولدی . محمود غزنه وی البیرونی پی ۴۰۷ تاریخنده افغانستانه کوتوردی . او زمان باشلیجه (غزنه - Gazco) ده اقامت ایتمکه برابر هندستانده بر سیاحت اجرا ایلدی . ۴۴۰ ده وفات ایتمشدر . « البیرونی » جغرافیاشناسی ، مورخ ، ریاضی و هیئت شناسی اولیق اوزره پک مشهور اولدینی کی ادبیاتده و هند اخلاق و طبایعی حقلده کی معلومات وسیع سیله دخی شهرتشاردر .